

Ministeriet for Børn og Undervisning
Att.: Fuldmægtig Maria Bjerre
Departementet
Internationalt sekretariat
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

dli@dlint.org
www.dlint.org

14. oktober 2011

DLI's hørings svar vedrørende

Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet: Supporting growth and jobs – an agenda for the modernisation of Europe's higher education systems. KOM (2011) 567

DLI – Danske Lærerorganisationer International – har modtaget overstående i høring fra EU-specialudvalget vedrørende uddannelse.

Indledningsvis kan DLI erklære sig positiv overfor Kommissionens overordnede intention om mere mobilitet og gennemsigtighed i det europæiske uddannelsessystem, men DLI er på en række punkter særdeles uenig med Kommissionen, når det kommer til "vejen ad hvilken" dette mål kan nås. DLI ser naturligvis med stor sympati på Kommissionens forslag om større investering i pædagogisk og professionel udvikling for forskere og undervisere på de videregående uddannelser, og DLI er også enig i, at øgede investeringer i forskning og udvikling er en nødvendig forudsætning for, at Europa kan klare sig i den globale konkurrence.

DLI undrer sig over Kommissionens anvendelse af termen: "Modernisering". Ofte skal "modernisering" læses som "liberalisering" i Kommissionens meddelelse. DLI tager klart afstand fra forestillingen om, at videregående uddannelse kan drives på markedsvilkår. DLI er desuden af den opfattelse, at det er alt for snævert kun at se universiteterne som en katalysator for vækst. Universiteterne må og skal ses som en vigtig medspiller i det demokratiske samfund. For at kunne udfylde denne rolle, skal universiteternes autonomi og forskernes akademiske frihed være sikker. Politiske krav om absolut nytteværdi er en trussel mod den frie forskning. I Kommissionens meddelelse fremføres gentagne gange (fx s. 9) antagelsen om, at konkurrence mellem universiteterne i Europa automatisk vil medføre højere kvalitet. DLI tager afstand fra denne antagelse.

DLI er enig i, at kvaliteten af såvel undervisningen som forskningen på de videregående uddannelser er afgørende for udviklingen af Europa, men uenig i, at disse to elementer kan adskilles. På de videregående uddannelser er der, og skal der være, en tæt sammenhæng mellem undervisning og forskning og udvikling. Forskning skaber grundlaget for en stadig refleksion over og udvikling af arbejdet på de videregående uddannelser. Endvidere er det nødvendigt med den tætte kontakt mellem de to områder for at fastholde de mest kompetente undervisere. Derfor finder DLI det kritisabelt, at Kommissionen tilskynder specialisering blandt universiteter i henholdsvis undervisning og forskning. Forslaget om, at universiteterne skal specialisere sig i videnskabelige felter, forekommer ikke gennemtænkt. Der er i meddelelsen fx ingen klarhed over, hvem der skal styre processen.

1. Kommissionen tilskynder til bedre identifikation af de reale omkostninger af videregående uddannelse og forskning. Samtidig foreslås fordelingsmekanismer styret efter ”performance”, hvormed der introduceres stærkt forøget konkurrence mellem institutionerne om forsknings- og undervisningsmidler. DLI tager – jf. ovenfor – stærk afstand fra en sådan udvikling. For det første er det uklart, hvad fordeling efter ”performance” omfatter. Hvilke kriterier lægges til grund, og af hvem? Igen er der stor risiko for, at grundforskning og små videnskabelige områder udhules eller forsvinder. Herudover betyder introduktionen af konkurrenceelementet en hindring for vidensdeling, hvilket vil være ødelæggende for forskningen. Endelig må DLI tage afstand fra Kommissionens opfordring til favorisering af de naturvidenskabelige studier. Dels ses det naturvidenskabelige område ensidigt som katalysator for vækst og udvikling, dels anses det for nemmere at måle umiddelbar gevinst indenfor disse studier. Men det betyder ikke, at humanistisk forskning og undervisning er mindre vigtig eller mindre vækstskabende. Humanister har i stigende grad en væsentlig rolle i erhvervslivet, arbejdsløsheden er fx steget mindre for humanister end for fx ingeniører og arkitekter.
2. Kommissionen lægger op til øget brug af skills- og vækstprognoser/fremskrivninger, samt oversigter over færdiguddannede kandidaters beskæftigelse i udbud af og indhold i uddannelserne. Endvidere tilskynder Kommission til brug af finansieringsmekanismer som honorerer/favoriserer succes med at uddanne beskæftigelsesegnede kandidater. DLI har i tidligere høringer understreget, at det er kritisabelt, at studerendes undervisning skal tilrettelægges ud fra usikre fremskrivninger, som måske i bedste fald tjener kortsigtede behov i erhvervslivet. De videregående uddannelser skal derfor sikre, at de studerende erhverver sig brede, almene kompetencer inden for deres fag og en værktøjskasse, som danner basis for livslang læring og professionel udvikling.
3. DLI afviser Kommissionens forestilling om mere privat finansiering af de videregående uddannelser. Uddannelse bør i et moderne demokrati være et frit gode, der som følge heraf er underlagt politiske mål og styring. Derfor bør den markedsføring af de videregående uddannelser, som Kommissionen lægger op til, afvises. I denne sammenhæng er det også bekymrende, at Kommissionen tilskynder til, at universiteter skal have mere autonomi til at råde over indkomst og belønne efter præstationer og fremme alternative finansieringsmuligheder. De videregående uddannelser er en samfundsinstitution, der skal styres af det offentlige. Forestillingerne om brugerbetaling som finansiering af øget aktivitet på de videregående uddannelser må også afvises. Der er evidens for, at brugerbetaling har social slagside og øger frafaldet blandt studerende med svag akademisk baggrund.
4. DLI er enig i at samarbejde mellem undervisning, forskning og innovation er frugtbart, men finder, at Kommissionens udskiftning af innovation med business i ”knowledge triangle”, er uforståelig, da det igen lægger op til, at forskningen og undervisningen udelukkende rettes mod erhvervslivets præferencer.
5. DLI påpeger i relation til Kommissionens initiativ om ”quality framework for traineeships”, der skal hjælpe studerende og kandidater til praktisk erfaring, at det ikke må blive en vej til billig arbejdskraft og udnyttelse af arbejdsløse unge bl.a. i lyset af finanskrisen. Færdiguddannede kandidater må ikke benyttes som gratis arbejdskraft. Der skal være ordentlige rammer om praktikpladser i relation til løn- og arbejdsforhold og erhvervede kompetencer.

DLI finder ikke, at nogen former for rangordning kan give et ”retfærdigt” og *retvisende* billede, der fremmer kvalitet eller transparens mellem universiteterne. I stedet bør man på europæisk plan samarbejde om – gennem forskning - at identificere redskaber, der af institutionerne kan anvendes til at fremme kvaliteten i undervisning og forskning.

Det er DLI's forståelse at Kommissionen skal servicere EU's borgere og ikke udelukke den private sektor. Kommissionens syn på de videregående uddannelser som en art service, der alene skal fremme væksten i det private erhvervsliv, deles ikke af DLI. De videregående uddannelser har en bred vifte af opgaver – ikke mindst i et *moderne* samfund – hvor de skal bidrage til dannelse, social sammenhængskraft og udvikling af demokratiet.

Med venlig hilsen

Birgitte Birkvad